

Nota Borgstellingen

Gemeente Zwijndrecht

Inhoudsopgave.

Hoofdstuk	Blz.
1. Inleiding, doel en leeswijzer.....	2
2. Borgstellingen algemeen.....	3
2.1 Definities en synoniemen in de context van deze nota.....	3
2.2 Het borgstellingsprincipe.....	3
2.3 Soorten borgstelling.....	5
2.4 Borgstelling in relatie tot verstrekte lening.....	7
3.1 Wettelijk kader.....	8
3.2 Eigen (gemeentelijke) kaders.....	9
<i>Afdeling 1 Basiseisen.....</i>	9
<i>Afdeling 2 De aanvraag.....</i>	10
<i>Afdeling 3 De beoordelingsprocedure; toetsing en advies.....</i>	11
<i>Afdeling 5 De afwikkelings- en nazorgfase.....</i>	15
<i>Afdeling 7 Bijzondere situaties.....</i>	18
<i>Afdeling 8 Aanhef en inwerkingtreding.....</i>	19
Bijlage.....	20

1. Inleiding, doel en leeswijzer.

Inleiding.

Naast de gemeente zelf zijn er binnen Zwijndrecht een aantal instellingen en organisaties actief op het terrein van maatschappelijk en sociaal relevante activiteiten dan wel met activiteiten die in het verlengde liggen van de lokale publieke taak. De uitvoering van deze activiteiten gaat soms gepaard met het doen van investeringen. Indien eigen middelen ontbreken om de betreffende investering te realiseren dient deze extern te worden gefinancierd. In veel gevallen zijn de betreffende instellingen of organisaties daartoe echter niet, of niet goed, in staat.

Indien een activiteit in dat geval naar het oordeel van de gemeente voldoende lokaal belang vertegenwoordigt kan de gemeente in die situaties behulpzaam zijn middels het afgeven van een borgstelling op de door de betreffende organisatie aan te trekken lening. Hierdoor staat de gemeente feitelijk in voor het nakomen van de verplichtingen uit de betreffende lening. Het gevolg hiervan is dat organisaties onder zeer gunstige voorwaarden kunnen financieren, hetgeen vervolgens weer ten goede kan komen aan de uitvoering van die maatschappelijk relevante activiteiten.

Indien de gemeente een borgstelling afgeeft, loopt zij risico. Het risico immers dat de betreffende instelling zijn financiële verplichtingen uit de lening niet meer kan nakomen. In dat geval zal de gemeente aan de bank moeten betalen. Om deze risicopositie te mitigeren zal de gemeente trachten om zo veel en zo goed mogelijke zekerheden te stellen. Maar ondanks de zekerheden blijft sprake van een risico waarbij grote bedragen in het spel kunnen zijn: de totale portefeuille aan door de gemeente gewaarborgde geldleningen, en dus ook haar risicopositie ter zake, belooft al gauw vele tientallen miljoenen euro's. Zie hierna de tabel onder 2.3. Deze omvang is zodanig dat een calamiteit bij één of meerdere gewaarborgde leningen het gemeentelijke weerstandvermogen zou kunnen aantasten.

Doel van deze nota.

Op dit moment heeft de gemeente Zwijndrecht geen borgstellingenbeleid. Toch beschikt de gemeente over een portefeuille aan gewaarborgde geldleningen en kan niet worden uitgesloten dat de gemeente wordt benaderd voor nieuwe borgstellingen.

Het gevaar van het ontbreken van een relevant beleidskader is dat geen brede inhoudelijke en financiële toets plaatsvindt. Onduidelijk is dan ook of, en zo ja hoe de diverse belangen, consequenties en risico's gestructureerd worden afgewogen, of afspraken goed worden vastgelegd en of deze worden nagekomen.

Op deze wijze is het proces onvoldoende geborgd. Aan die borging tracht deze nota een bijdrage te leveren.

Het voorgaande onderstreept de noodzaak tot het formuleren en toepassen van een gedegen beleid rond borgstellingen. Een beleid waarin een gestructureerde en integrale afweging plaatsvindt en waarbij inhoudelijke en financiële belangen van zowel de betrokken partij als die van de gemeente evenwichtig aandacht krijgen.

Deze nota heeft tot doel om daarin te voorzien middels het stellen van heldere kaders voor het al dan niet afgeven van borgstellingen. Deze kaders worden gesteld ten aanzien van:

1. de situaties waarbij borgstellingen wel of niet aan de orde kunnen zijn;
2. de aanvraagprocedure;
3. de beoordelingsprocedure;
4. de besluitvormingsprocedure en
5. de dossiervorming, nazorg, verantwoording en monitoring.

Voorafgaande opmerking.

Het garanderen van de afdekking van een exploitatietekort door de gemeente, de zogenoemde garantiesubsidie, valt nadrukkelijk buiten het doel van deze nota.

Leeswijzer.

Deze beleidsnota valt in hoofdlijnen in twee delen uiteen.

Het eerste deel (hoofdstuk 2) is vooral beschrijvend van aard. Hierin wordt onder andere uiteengezet wat borgstellingen zijn en welke soorten kunnen worden onderscheiden. Daarbij wordt in het bijzonder stilgestaan bij één van de voor gemeente Zwijndrecht meest relevante borgstellingsvarianten, te weten de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

Het nuanceverschil tussen een borgstelling en een verstrekte lening wordt beschreven onder paragraaf 2.4.

In het tweede deel (hoofdstuk 3) worden de relevante beleidskaders uitgewerkt, zoals hierboven onder de punten 1 tot en met 5 weergegeven. Hierbij wordt beschreven waar aanvragen en aanvragers aan moeten voldoen om voor gemeentelijke borgstelling in aanmerking te komen en hoe de interne advisering en besluitvorming hierover tot stand komt. Vervolgens wordt beschreven welke aspecten er verbonden zijn aan het traject van verdere afwikkeling, dit in termen van documenten, dossiervorming, monitoring, verantwoording en dergelijke. Ook worden er enkele bijzondere situaties beschreven. De nota wordt afgesloten met de ingangsdatum van deze beleidsregels en een opmerking over de lopende borgstellingen.

2. Borgstellingen algemeen.

2.1 Definities en synoniemen in de context van deze nota.

Borg	De gemeente treedt op als borg indien het zich tegenover een schuldeiser, meestal geldgever, van een derde aansprakelijk stelt voor het geval dat deze zijn verplichtingen niet nakomt.
Borgtocht	Borgtocht is de overeenkomst waarbij de ene partij, de borg, zich tegenover de andere partij, de schuldeiser, verbindt tot nakoming van een verbintenis, die een derde, de hoofdschuldenaar, tegenover de schuldeiser heeft of zal krijgen. (NB. definitie conform Artikel 7:850 lid 1 BW)
Borgstelling	De daad van het stellen van een borgtocht.

Synoniemen voor borgstelling:

Garantie, garantstelling, gemeentegarantie, gewaarborgde geldlening.

2.2 Het borgstellingsprincipe.

Voor een goed begrip waar het bij borgstellingen om draait allereerst een beknopte uiteenzetting van de werking ervan.

Zoals in de inleiding beschreven gaan activiteiten met een lokaal maatschappelijk belang soms gepaard met investeringen. De organisaties of instellingen die zich met deze activiteiten bezighouden hebben echter niet allemaal even goed toegang tot de kapitaalmarkt. De geldgever, meestal een algemene bank, zal bij het verstrekken van de lening namelijk veelal eisen dat er zekerheden worden gesteld. Niet elke organisatie kan hieraan naar genoegen van de geldgever tegemoet komen. Dit kan er, zeker in het huidige economische tijdsgewricht, toe leiden dat een instelling helemaal geen financiering van haar bank loskrijgt of tegen een dusdanig hoge rente dat de investering te duur wordt.

Indien de gemeente belang hecht aan realisatie daarvan, kan zij in dat geval een borgstelling afgeven. Daarmee gaat zij een overeenkomst aan met de geldgever c.q. bank van de betreffende maatschappelijke organisatie. Hierin garandeert de gemeente

dat de leningverplichtingen zullen worden nagekomen. Vanwege de impliciete topkredietwaardigheid van gemeenten - deze kunnen immers niet failliet gaan - zal de door de geldgever gehanteerde risico-opslag minimaal zijn. Dit stelt organisaties in staat om tegen uiterst gunstige voorwaarden (lees: een lage rente) te financieren.

Met het afgeven van de borgstelling neemt de gemeente dus een risicopositie in. De risicoprofielen, die voor de gemeente aan bepaalde borgstellingen verbonden zijn, kunnen onderling sterk afwijken. Die verschillen kunnen gelegen zijn in de aard van de betrokken organisatie (qua activiteiten, structuur, al dan niet professioneel geleid) of in het soort borgstelling. Zo hebben bijvoorbeeld borgstellingen die aan sportverenigingen zijn verleend over het algemeen een relatief hoog risicoprofiel. Daarnaast is de gemeente aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw en bekleedt aldaar een achtervangpositie. Hoewel de op die wijze geborgde bedragen belangrijk hoger zijn mag het risicoprofiel hiervan als lager worden ingeschat.

Bezien in relatie tot de investeringsbedragen is met betrekking tot het risicoprofiel dus veelal sprake van een *paradox*: in geval van sportverenigingen is het investeringsbedrag relatief laag en het risico relatief hoog. Voor overige instellingen geldt vaak het omgekeerde.

Om risico's uit afgegeven borgstellingen geheel of gedeeltelijk af te dekken kunnen zekerheden worden gesteld, zoals hypotheek- of pandrecht. Daarnaast kunnen risico's worden opgevangen uit een al dan niet specifiek te vormen risicoreserve (garantiefonds).

Zolang de betreffende organisatie haar leningverplichtingen nakomt is er niets aan de hand en merkt de gemeente niets van de afgegeven borgstelling. De gemeente komt als borg echter in beeld wanneer die organisatie zodanig in financiële problemen komt dat deze op enig moment niet meer in staat is om aan de leningverplichtingen te voldoen. In hoofdlijnen kunnen deze financiële problemen worden onderscheiden in:

- een tijdelijk liquiditeitsprobleem, waardoor de organisatie niet in staat is om één of enkele leningtermijnen voor rente en aflossing tijdig te voldoen.
- een faillissement, waarbij de organisatie in zijn geheel niet meer in staat is om leningtermijnen te voldoen.

In deze gevallen zal de gemeente door de bank worden aangesproken om als borg die verplichtingen alsnog na te komen. Bij een tijdelijk liquiditeitsprobleem wordt de gemeente tenminste¹ aangesproken op de achterstallige leningtermijnen, maar bij een faillissement gaat het dan om de volledige schuldrest van de lening, vermeerderd met renten, boeten en kosten.

Het is overigens niet gezegd dat de gemeente in deze gevallen direct schade leidt ter grootte van het bedrag zoals door de bank opgeëist. Na voldoening aan de bank treedt de gemeente voor die (deel)vordering namelijk in diens rechten. Dat betekent dat de vordering op de betreffende organisatie overgaat op de gemeente². Afhankelijk van de financiële status van de organisatie zal de gemeente er dan alles aan doen om vordering te verhalen, al dan niet door middel van een beroep op de gestelde zekerheden.

Naast de **leningovereenkomst** tussen bank en aanvrager gaat het afgeven van een borgstelling gepaard met een tweetal documenten:

1. een **Akte van Borgtocht**
Deze regelt de rechten en verplichtingen tussen geldgever en de gemeente (als borg). Dit betreft de overeenkomst zoals onderaan blz. 3 genoemd.
2. een **borgstellingsovereenkomst**
Deze regelt de rechten en verplichtingen uit hoofde van de borgstelling tussen de betreffende organisatie (als geldnemer) en de gemeente (borg).

¹ Het kan in een dergelijke situatie echter voorkomen dat de bank de gemeente als borg aanspreekt om de lening terstond en algeheel af te lossen.

² Bij een faillissement wordt dit gematerialiseerd in een Akte van Subrogatie. Zie ook nader in Afdeling 5 en 6.

2.3 Soorten borgstelling.

De volgende soorten borgstellingen kunnen worden onderscheiden:

1. **Directe borgstellingen.** Hierbij loopt de gemeente direct risico indien de instelling ten behoeve waarvan de borgstelling is afgegeven, in financiële problemen raakt. Directe borgstellingen kunnen als volgt nader worden onderverdeeld:
 - a. Specifieke borgstelling. Deze komt, na relevante besluitvorming, tot stand na verzoek van een zekere partij ten behoeve van een zeker doel;
 - b. Borgstelling op basis van aandeelhoudersovereenkomst. Het kan voorkomen dat in de aandeelhoudersovereenkomst van deelnemingen in een N.V. of B.V. bepalingen zijn opgenomen over een garant-rol van de aandeelhouders. Een dergelijk document wordt ook wel garantstellingsovereenkomst of ballotageovereenkomst genoemd. Deze vorm is hierna in hoofdstuk 3, afdeling 7 nader uitgewerkt;
 - c. Impliciete borgstelling. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de gemeente deelnemer is in een gemeenschappelijke regeling. Deze vorm wordt ook aangeduid als borgstelling op basis van wettelijke bepalingen. Zie voor de uitwerking hiervan eveneens hoofdstuk 3, afdeling 7.
2. **Achternvang.** Dit doet zich voor bij waarborgfondsen, zoals het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Rond dergelijke fondsen is een zekerheidsstructuur gecreëerd waarbij, veelal met Rijk en gemeenten, een zodanige positie is overeengekomen dat zij pas dan in actie zullen komen indien het betreffende fonds niet meer aan haar verplichtingen dreigt te kunnen voldoen. Vanwege haar bijzondere aard en omvang wordt deze borgstellingsvariant hierna nader uitgewerkt.

Zoals uit de volgende tabel blijkt bedroeg de restantschuld van de per 31 december 2013 gewaarborgde geldleningen ruim € 139 miljoen, één en ander conform de Staat van Gewaarborgde geldleningen in de jaarrekening.

Tabel 1 Lopende borgstellingen gemeente Zwijndrecht per 31 december 2013.

Soort borgstelling	Bedrag per 31. dec-2013 (x € 1 mln)	% van totaal	Risicoprofiel
Direct	€ 17,2	12,3%	Beperkt tot hoog
Achternvang	€ 122,3	87,7%	Beperkt
Totaal	€ 139,5	100,0%	

Uit deze tabel blijkt dat het overgrote deel betrekking heeft op de achternvangpositie van de gemeente in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

Nadere uitwerking achternvang.

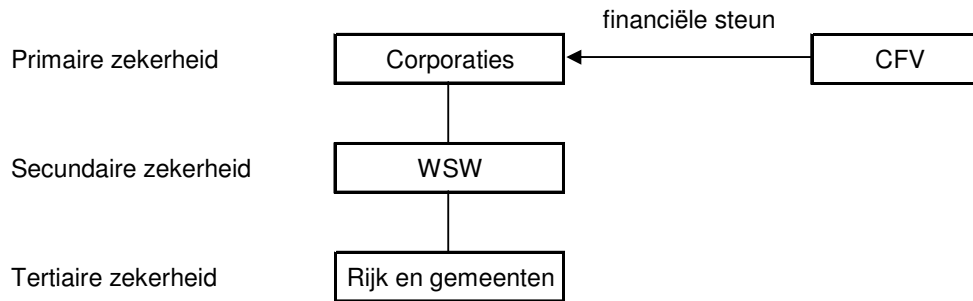
Het specifieke karakter van achternvang én het feit dat deze categorie blijkens voorgaande tabel ruim 80% van de gemeentelijke borgstellingen vertegenwoordigt rechtvaardigt een aparte uiteenzetting.

Op het terrein van sociale woningbouw zijn binnen de gemeente Zwijndrecht een aantal woningcorporaties actief. Deze corporaties zijn vrijwel allemaal als toegelaten instelling aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De doelstelling van het WSW is om er voor te zorgen dat corporaties tegen zo gunstig en voordelig mogelijke condities kunnen lenen op de kapitaalmarkt. In principe borgt het WSW alle leningen die door de betreffende corporaties zijn of worden opgenomen ten behoeve van hun activiteiten in de sociale woningbouw (dus niet leningen die worden

opgenomen voor bijvoorbeeld het realiseren van luxe koopcomplexen waarbij de corporatie veelal als projectontwikkelaar optreedt).

Geldgevers hechten grote waarde aan een door het WSW afgegeven borgstelling, omdat rond het WSW een degelijke zekerheidsstructuur is gerealiseerd. Binnen die zekerheidsstructuur is sprake van een gezamenlijke achtervang door enerzijds het Rijk en anderzijds de gemeente waarbinnen het onroerende goed zich bevindt ten behoeve waarvan de financieringsmiddelen worden aangetrokken, het zogenoemde 'borgbare bezit'.

Deze zekerheidsstructuur kan als volgt in beeld worden gebracht:

De *primaire* zekerheid wordt gevormd door de eigen vermogens van de aangesloten woningcorporaties. Die vermogensposities staan overigens onder periodiek toezicht door het WSW. Ingeval de financiële positie niet meer toereikend is kan een corporatie saneringssteun krijgen van het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting (CFV).

De *secundaire* zekerheid wordt gevormd door het vermogen van het WSW. Tevens moet worden bedacht dat het WSW in ruil voor borging zekerheden (bijv. hypotheek) heeft gesteld op het bezit van de corporatie.

De achtervangposities van Rijk en gemeenten vormen de *tertiaire* zekerheid. Indien een situatie ontstaat waarbij de corporatiesector zodanig in financiële problemen raakt dat de hierboven geschetste primaire en secundaire zekerheden ontoereikend zijn, dan wordt op grond van de achtervangovereenkomst door het WSW van Rijk en gemeenten gevraagd dat hulp wordt geboden in de vorm van renteloze leningen.

Het grote belang van de zekerheidsstructuur die op deze wijze tot stand is gekomen gerealiseerd is dat hieraan door internationaal erkende ratingbureaus als Standard & Poors en Moody's de hoogst haalbare kredietwaardigheidsstatus is toegekend, te weten triple-A. De waardering hiervoor door geldgevers komt tot uitdrukking in de leningvoorwaarden, hetgeen er toe leidt dat corporaties tegen optimale condities (lees: laagst mogelijke risico-opslag) toegang hebben tot de kapitaalmarkt.

Het risico dat op basis van bovengeschetste zekerheidsstructuur een beroep op de achtervangers moet worden gedaan mag, mede naar opvatting van de VNG, als klein worden ingeschat.

Gemeenten kunnen zelf bepalen op welke wijze zij hun achtervang vormgeven:

1. Generiek, ofwel voor alle in de gemeente werkzame toegelaten instellingen zonder nadere limiteringen of
2. Gelimiteerd. De gemeente kan drie limiteringen aanbrengen, al dan niet in combinatie met elkaar:
 - a. Limitering in tijd. Dit heeft betrekking op de looptijd van de door de gemeente met het WSW gesloten achtervangovereenkomst.
 - b. Limitering op naam. Hiermee bestaat de mogelijkheid om specifieke corporaties aan te wijzen waarvoor de gemeente een achtervangpositie wenst in te nemen.

- c. Limitering op bedrag. Hiermee kan de gemeente het per bepaalde periode een maximumbedrag stellen waarvoor zij als achtervang wil fungeren

Het huidige Zwijndrechtse beleid rond de WSW-achtervang is eind 2011 geformuleerd vanuit de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling, tezamen met SCD Treasury. Hierin is de achtervang gelimiteerd:

- Op naam: de corporaties Trivire, Woonkracht10 en Woningstichting Heerjansdam;
- Op bedrag: per corporatie resp. € 61,5, € 85 en € 10 miljoen;
- In tijd: tot 1 januari 2017.

De wijze waarop intern rond achtervangbeleid wordt geadviseerd is hierna uiteengezet in artikel 6.4.

2.4 Borgstelling in relatie tot verstrekte lening.

Ten aanzien van (krediet)risico-aspecten bestaat er in principe niet veel verschil tussen het verstrekken van een geldlening of het afgeven van een borgstelling. Het betreffende onderscheid moet worden gezocht in het directe dan wel indirecte kredietrisico. Indien een gemeente zelf een lening verstrekt loopt zij direct het risico dat een geldnemer haar verplichtingen niet nakomt en dient hierop dan ook zelf actie te initiëren. In geval van een verstrekte borgstelling zal de gemeente echter pas worden aangesproken nadat de geldgever een proces van aanmaning en ingebrekestelling in de richting van de geldnemer heeft doorlopen. Hiertoe zijn professionele geldgevers immers ook beter geëquipeerd dan een gemeente. In dat geval is de kans aanwezig dat de geldnemer het nakomen van haar verplichtingen hervat, zodat de geldgever geen beroep hoeft te doen op de gemeente als borg.

Het verstrekken van leningen vormt geen taak voor een (lokale) overheid. De gemeente dient te vermijden dat zij verstoringen in de reguliere kredietmarkt in de hand werkt. Dit betekent dat op dat gebied uiterste voorzichtigheid moet worden betracht. Het door de gemeente uit eigen middelen verstrekken van geldleningen kan slechts dan plaatsvinden indien maatschappelijk waardevolle instellingen een dusdanige financiële situatie en/of vermogenspositie hebben dat aantoonbaar geen gebruik kan worden gemaakt van de reguliere kredietverlening door algemene banken.

Eén ander betekent dat door de gemeente Zwijndrecht in principe geen geldleningen (meer) worden verstrekt aan derden. Uitzonderingen dienen te worden gemotiveerd middels specifieke besluitvorming, daarbij rekening houdend met bepalingen inzake ongeoorloofde staatssteun. De bij borgstelling geformuleerde voorwaarden en eisen gelden daarbij onverkort.

3. Borgstellingenbeleid.

In de kaders die van toepassing zijn op borgstellingen kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

- Wettelijk kader
- Eigen (gemeentelijke) kaders
 - Algemene kaders o.a. Financieringsstatuut
 - Inhoudelijke kaders o.a. beschrijving van de situaties waarbij borgstellingen wel of niet aan de orde kunnen zijn;
 - Procedurele kaders ten aanzien van
 - de aanvraag;
 - de beoordeling (toetsing en advisering);
 - de besluitvorming
 - de afwikkeling (overeenkomsten, dossiervorming, nazorg, monitoring, verantwoording)

3.1 Wettelijk kader.

Wettelijke kaders ten aanzien van borgstellingen zijn te vinden in het Burgerlijk Wetboek, de Gemeentewet en de Wet financiering decentrale overheden. Daarnaast gelden nog Europese bepalingen.

Burgerlijk wetboek.

De wettelijke bepalingen rond borgtocht zijn geregeld in het Burgerlijk Wetboek, Boek 7, Titel 14 (Bijzondere overeenkomsten, Borgtocht).

Gemeentewet.

De voor borgstellingen relevante bepalingen zijn te vinden in de artikelen 160 en 169.

Het afgeven van een borgstelling betreft een privaatrechtelijke rechtshandeling. De *bevoegdheid* om daartoe besluiten te nemen ligt op grond van de Gemeentewet bij het college van burgemeester en wethouders, dit op grond van artikel 160 lid 1 sub e:

"Het college is in ieder geval bevoegd:

...

e. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten [en deze te verrichten];"

Wanneer met een borgstelling substantiële financiële belangen gemoeid (kunnen) zijn dient ook rekening te worden gehouden met hetgeen is bepaald in het 4^e lid van artikel 169 van de Gemeentewet:

"Zij (het college, red.) geven de raad vooraf inlichtingen over de uitvoering van debevoegdheden, bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder e, f, g en h, indien de raad daarom verzoekt of indien de uitvoering ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad zijn wensen en bedenkingen ter zake ter kennis van het college heeft kunnen brengen."

Wet financiering decentrale overheden.

Het verlenen van borgstellingen is toegestaan op grond van artikel 2, lid 1 van de Wet fido:

"Openbare lichamen gaan leningen aan, zetten middelen uit of verlenen garanties uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak."

Wet Markt en Overheid.

Deze wetgeving is relevant in gevallen waarin de gemeente betrokken is bij zogenoemde 'economische activiteiten'. Daarvan is sprake indien de gemeente zelf of via een overheidsbedrijf in concurrentie met andere ondernemingen goederen of diensten aanbiedt op een markt, dit met uitzondering van activiteiten waarvan de gemeenteraad heeft vastgesteld dat die plaatsvinden in het algemeen belang.

Naast voorgaande nationale wetgeving zijn ook Europese regels van toepassing:

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

In dit verdrag zijn bepalingen opgenomen voor het tegengaan van ongeoorloofde staatssteun. Daarvan kan bijvoorbeeld sprake zijn indien een partij als gevolg van de borgstelling belangrijk voordeliger kan financieren dan voor vergelijkbare organisaties realiseerbaar is. De hiertoe relevante bepalingen zijn opgenomen onder artikel 107, waarvan het eerste als volgt luidt:

"Behoudens de afwijkingen waarin de Verdragen voorzien, zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt."

3.2 Eigen (gemeentelijke) kaders.

Financieringsstatuut.

In lijn met bovengenoemd artikel 160 lid 1 sub e van de Gemeentewet is in het gemeentelijke Financieringsstatuut bepaald dat de bevoegdheid om te beslissen over het afgeven van borgstellingen bij het College van B en W ligt.

Tegemoetkomend aan het voorschrift zoals omschreven in het 4^e lid van artikel 169 van de Gemeentewet is in het Financieringsstatuut bovendien bepaald dat borgstellingen voor wensen en bedenkingen langs de Gemeenteraad zullen worden geleid.

Centraal Zwijndrechts uitgangspunt: voorzichtig beleid.

Een centraal uitgangspunt van de gemeente is dat zij een voorzichtig beleid voert ten aanzien van het afgeven van waarborgen. Indien overwogen wordt medewerking te verlenen aan een borgstelling, dient in elk geval aan de volgende beleidslijnen te worden voldaan. Indien zulks het geval is, is daarmee nog niet automatisch positief beslist over de borgstelling.

Afdeling 1 Basiseisen.

Allereerst worden een aantal basiseisen en algemene principes geformuleerd. Hieraan dient een borgstellingsvraag(stuk) te voldoen voordat het überhaupt in behandeling kan of zal worden genomen.

Artikel

1 Lokaal maatschappelijk belang.

- 1.1 Borgstellingen worden uitsluitend verleend aan instellingen of organisaties met rechtspersoonlijkheid naar burgerlijk recht, hierna te noemen "aanvrager(s)", die zonder winstoogmerk actief zijn op het gebied van onderwijs, welzijn, sociale woningbouw, sport, recreatie, kunst, cultuur, sociale zekerheid, werkgelegenheid en volksgezondheid die middels haar investeringen of activiteiten een bijdrage leveren aan het gemeenschappelijk beleid en het openbaar belang van de gemeente Zwijndrecht, mits deze niet concurrerend zijn met reeds aanwezige voorzieningen in de gemeente of regio. De uitwerking van de wet Markt en Overheid door de gemeente Zwijndrecht voorziet in een richtinggevend kader voor de beoordeling van het lokaal maatschappelijk belang.
- 1.2 De activiteiten van de aanvrager dienen, behoudens voor zover er sprake is van een op een specifieke doelgroep gerichte activiteit, open te staan voor alle groeperingen zonder onderscheid naar ras, godsdienst, levensovertuiging, sekse of seksuele geaardheid.
- 1.3 De doelgroep van de aanvrager dient een zodanige omvang te hebben dat een borgstelling van een zekere omvang kan worden gerechtvaardigd.
- 1.4 De investering(en) of activiteiten ten behoeve waarvan de financiering wordt opgenomen dienen fysiek binnen de gemeentegrenzen van Zwijndrecht te worden gerealiseerd en, indien roerend, daar permanent te blijven.

2 Aantoonbaarheid financieringsonmacht

- 2.1. De aanvrager dient aan te kunnen tonen dat zij niet in staat is de benodigde investering of activiteiten uit eigen middelen te kunnen dekken.
- 2.2. De aanvrager dient aan te kunnen tonen zonder garantiestelling van de gemeente niet in staat te zijn de noodzakelijke lening te verwerven.

3 Uitsluitingen.

- 3.1 Natuurlijke personen komen niet in aanmerking voor borgstelling.
- 3.2 Borgstellingen worden niet verleend aan aanvragers met een besloten karakter en/of een gerichtheid op het uitdragen van overtuigingen en denkbeelden van religieuze, levensbeschouwelijke of politieke aard.

- 3.3 Garanties worden uitsluitend verleend aan aanvragers die geen commerciële activiteiten ontplooiën, dit met inachtneming van de in afdeling 7 omschreven uitzondering.
- 3.4 Er wordt geen borgstelling verleend op aflossingsvrije leningen.
- 3.5 Er wordt geen borgstelling verleend op herfinancieringen indien bij de aanvankelijke financiering ook geen borgstelling is verleend.
- 3.6 Er wordt geen borgstelling (meer) verleend indien de aanvrager voorafgaand aan het borgstellingsverzoek reeds een aanvang heeft genomen met de bouw van het te financieren object.
- 3.7 Zaken van regulier (groot) onderhoud vallen niet onder de reikwijdte van deze beleidslijn; aanvragers worden geacht hiervoor voorzieningen te treffen.
- 3.8 Er wordt geen of geen volledige borgstelling verleend indien voor de aanvrager een eigen landelijk waarborgfonds beschikbaar is, tenzij aanvrager kan aantonen dat zij geen aansluiting bij een dergelijk fonds kan krijgen en/of de aanvraag niet onder de reikwijdte van het fonds valt.

Toelichtingen artikel 3:

Art 3.3:

Gemeentelijke borgstellingen dienen niet voor het afdekken van ondernemersrisico's. Dit betekent dat, rekening houdend met de uitzondering zoals bepaald in afdeling 7, geen garanties worden afgegeven aan aanvragers met de rechtsvormen NV, BV en VOF die een commercieel oogmerk hebben.

Art. 3.4:

De lening dient een jaarlijkse aflossingscomponent te hebben. Bij financiering van investeringen dient aflossing van de lening idealiter parallel te lopen aan de afschrijving van het actief.

Art. 3.8:

In Nederland zijn een aantal branchegebonden waarborgfondsen actief. Voorbeelden daarvan zijn:

- o Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW, zie paragraaf 2.3)
- o Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ)
- o Stichting Waarborgfonds Sport (SWS)
- o Waarborgfonds Kinderopvang
- o Waarborgfonds voor Beroeps- en volwasseneneducatie (Bve)

Daarnaast bestaat er nog het Waarborgfonds Eigen Woningen. Dit fonds fungeert als uitvoeringsorganisatie voor de Nationale Hypotheekgarantie (NHG). Gezien het feit dat dit op natuurlijke personen gericht is, is dit fonds in het licht van deze nota niet relevant.

De aanvrager dient aan te tonen dat zij als organisatie een aansluitingsprocedure bij het waarborgfonds heeft doorlopen waarvan het resultaat negatief was. Hier rust dus een inspanningsverplichting op de aanvrager, dit teneinde:

- o te voorkomen dat aanvragers zich te gemakkelijk tot de eigen gemeente wenden en
- o te voorkomen dat de gemeente onnodig een risico in de boeken krijgt.

Het is in dit licht belangrijk te beseffen dat organisaties niet altijd in staat zijn aansluiting bij hun eigen waarborgfonds te realiseren. Dat kan gelegen zijn in de financiële- of vermogenspositie van de organisatie. In dat geval kan een gemeentelijke rol bij een borgstelling niet worden uitgesloten. Deze afweging c.q. motivering dient expliciet in het betreffende collegevoorstel tot uitdrukking te komen.

Het indirecte risicoprofiel (achtervang) voor de gemeente verschilt per waarborgfonds:

- o WSW: 50% Rijk, 50% gemeenten
- o WfZ: 100% Rijk (dus geen gemeentelijk risico)
- o Kinderopvang, Bve: geen achtervang³ (dus geen gemeentelijk risico)

Bij de Stichting Waarborgfonds Sport geldt een afwijkende regeling. SWS gaat namelijk uit van een gedeelde borgstelling, te weten tezamen met de gemeente. Een SWS-borgstelling bedraagt aldus 50% van het te financieren bedrag. Dit overigens met een maximum van € 250.000,- en voor een maximale leninglooptijd van 15 jaar⁴. Ten aanzien van SWS is dus sprake van een met het fonds gedeeld *direct* risico (50%).

Met dit aspect dient wel rekening te worden gehouden bij het stellen van zekerheden. Immers, beide partijen, zowel SWS als gemeente, zullen hun risico middels het stellen van zekerheden willen verminderen. Dit zal daarom in goed overleg met SWS plaats moeten vinden.

Afdeling 2 De aanvraag.

Indien wordt voldaan aan de in afdeling 1 vermelde vereisten kan de aanvraag worden ingediend.

³ Garantievermogen bestaat puur uit het eigen vermogen ('garantiekapitaal') van het fonds, al dan niet aangevuld middels een deel door de aanvrager aan te houden vermogen ('obligo').

⁴ Bij investeringen in kunststof toplagen kan een kortere looptijd van toepassing zijn.

Artikel

4 Aanvraagvereisten.

- 4.1 Het verzoek om een gemeentelijke borgstelling dient door de aanvrager schriftelijk te worden gericht aan het College van B en W.
- 4.2 Een dergelijk verzoek dient gepaard te gaan met de volgende informatie:
 - 4.2.1 Een exemplaar van de statuten;
 - 4.2.2 Een opgave van de bestuurssamenstelling alsmede naam, telefoonnummer en e-mailadres van de contactpersoon van de aanvrager;
 - 4.2.3 Een recent uittreksel uit het handelsregister (Stichtingen- /Verenigingsregister);
 - 4.2.4 De notulen van de algemene ledenvergadering waaruit blijkt dat deze met de investering, de financiering en begroting akkoord gaat;
 - 4.2.5 Het investerings- en financieringsplan;
 - 4.2.6 Ingeval van aankoop van een bestaande accommodatie dient een taxatierapport te worden overlegd door een beëdigd taxateur die op geen enkele wijze betrokken is bij de verwervings- en/of financieringstransactie;
 - 4.2.7 De bij tenminste bij drie verschillende banken opgevraagde offertes voor de op te nemen financiering. Deze offertes dienen duidelijk inzicht te geven in de leningmodaliteiten en verlangde zekerheden. Deze offertes dienen gepaard te gaan met een concept akte van borgtocht;
 - 4.2.8 Een sluitende meerjarenbegroting waarbij rekening is gehouden met de aan de investering verbonden rente-, afschrijvings- en onderhoudslasten;
 - 4.2.9 Indien de investering bestaat uit een opstal of een sportbaan met kunststof toplaag dient inzicht te worden gegeven in de onderhoudsplanning voor de eerste 10 jaar⁵;
 - 4.2.10 De jaarrekeningen van de afgelopen twee boekjaren. Deze rekeningen bevatten een balans, verlies- en winstrekening (beide met toelichting) en gaan vergezeld van een accountantsverklaring of een verklaring van de kascommissie;

5 Verzoek inname achtervangpositie.

- 5.1 Een aanvraag van een corporatie om ten behoeve van haar een achtervangpositie in het WSW in te nemen kan slechts gehonoreerd worden indien de corporatie beschikking heeft over borgbaar bezit binnen de gemeente.

Toelichting artikel 5:

Dit speelt met name in gevallen waarin een corporatie zelf niet in Zwijndrecht gevestigd is. Voor zover een dergelijke corporatie voornemens is om bezit te binnen Zwijndrecht te realiseren dient bij een eventueel achtervangverzoek te worden getoetst of het betreffende project in overeenstemming is met het lokale woonbeleid.

Afdeling 3 De beoordelingsprocedure; toetsing en advies.

De beoordelingsprocedure kan worden onderscheiden naar de wijze waarop deze is ingericht (*vorm*) en naar de toetsingscriteria die daarbij worden toegepast (*inhoud*).

Ten aanzien van *vorm*:

Een goede organisatorische taakverdeling is essentieel bij de behandeling en beoordeling van borgstellingen. Ontbreekt deze, dan bestaat onder meer het gevaar dat besluitvorming niet op basis van een integrale afweging van alle relevante bestuurlijke, inhoudelijke en financiële belangen plaatsvindt. Of erger: met alle gevaren van het scheppen van precedenten.

Artikel

⁵ De gemeente behoudt zich het recht voor om de onderhoudsplanningen intern of aan derden ter toetsing voor te leggen. Dit zal worden gecommuniceerd met de aanvrager. De reden dat hieraan hoge waarde wordt gehecht is gelegen in het feit dat de gemeente in geval van problemen van de organisatie diens in goede staat verkerende opstal of sportbaan moet proberen te verkopen of te verhuren zonder daarvoor eerst zelf in onderhoud te moeten investeren. Zie hiertoe ook artikel 17.2.2.

6 Co-productie.

- 6.1 Het beoordelings- en adviesproces rond borgstellingsaanvragen wordt uitgevoerd door de afdeling tot wiens inhoudelijke beleidsterrein de aanvrager behoort tezamen met de afdeling Financiën en/of SCD Treasury.
- 6.2 Het mogelijke publieke belang van de aanvraag (inhoud) prevaleert boven financiële aspecten. Om die reden wordt de inhoudelijk verantwoordelijke afdeling aangemerkt als trekker van het beoordelings- en adviesproces.
- 6.3 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury adviseert over de financiële aspecten zoals hierna in artikel 12.3 tot en met en verder benoemd.
- 6.4 Advisering met betrekking tot beleid rond de achtervangpositie van gemeente Zwijndrecht in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw vindt in gezamenlijkheid plaats tussen de afdeling waar het gemeentelijke woonbeleid wordt geformuleerd tezamen met de afdeling Financiën en/of SCD Treasury.

Toelichtingen artikel 6:

Art. 6.2:

Een aanvraag vanuit een sportvereniging wordt aldus getrokken en beoordeeld door de afdeling sport/Maatschappelijke Ontwikkeling.

Art. 6.4:

De verlangde nauwe samenwerking komt voort uit het feit dat de achtervangpositie in het WSW zich bevindt op het snijvlak van het lokale woonbeleid en financiën.

Ten aanzien van *inhoud*:

Bij het beoordelen van borgstellingsaanvragen dienen de volgende inhoudelijke (toetsings)criteria in acht te worden genomen:

Artikel

7 Al dan geen (aanvullend) maatschappelijk belang.

- 7.1 De afdeling zoals bedoeld in artikel 6.2 vormt zich een oordeel over de bijdrage van de aanvraag c.q. investering aan het lokaal maatschappelijk belang.
- 7.2 Indien de in artikel 7.1 uitgevoerde beoordeling leidt tot de constatering dat de aanvraag leidt, of kan leiden, tot een teveel aan voorzieningen gericht op (vrijwel) identieke activiteiten of een teveel aan accommodaties met eenzelfde bestemming, heeft de gemeente het recht de aanvraag af te wijzen.

Toelichting artikel 7:

Art. 7.2:

Dit ter voorkoming van 'kannibalisme' indien sprake is van bijvoorbeeld te veel voetbalverenigingen.

8 De investering.

- 8.1 De middelen een borgstelling te financieren investeringen moeten essentieel zijn voor het voortbestaan of in voldoende mate kunnen functioneren van de aanvrager.
- 8.2 Indien er sprake is van investeringen voor bouw- en inrichtingskosten, dienen deze gebaseerd te zijn op een niveau dat in het algemeen maatschappelijk verkeer als sober kan worden beschouwd. Voorts wordt de waarde van de zelfwerkzaamheid van bijvoorbeeld leden niet in de investering meegenomen.

9 Financiële positie aanvrager.

- 9.1 Op grond van de door de aanvrager overlegde financiële bescheiden toetst de afdeling Financiën en/of SCD Treasury of zij zich kan verenigen met het op grond van artikel 2.1 opgestelde eigen oordeel van de aanvrager ten aanzien van vermeende ontoereikendheid van eigen middelen om de investering te kunnen realiseren.
- 9.2 Indien de aanvrager niet over eigen middelen beschikt toetst de afdeling Financiën en/of SCD Treasury of de aan te trekken financiering niet onder borging van een eigen waarborgfonds zou kunnen plaatsvinden.
- 9.3 Er moet, naar het oordeel van de afdeling Financiën en/of SCD Treasury, sprake zijn van een financiële situatie en/of vermogenspositie van de organisatie waarbij

- deze, ook in meerjarenperspectief, verantwoord kan functioneren én kan voldoen aan al haar (aan te gane) verplichtingen.
- 9.4 De Financiën en/of SCD Treasury beoordeelt welke zekerheden door de aanvrager gesteld kunnen c.q. moeten worden.
- 9.5 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury doet op grond van de op grond van artikel 9.3 uitgevoerde toets en de in artikel 9.4 omschreven zekerheden een uitspraak over het financiële risico.

Toelichting artikel 9:

Art. 9.3:

De organisatie moet inhoudelijk en financieel een betrouwbare indruk maken. Vanwege het feit dat de verplichtingen een langdurig karakter zullen hebben moet worden getracht om tot een oordeel te komen over de continuïteit van de organisatie op de langere termijn.

Indien de businesscase niet sluitend is maar steun maatschappelijk toch gewenst dan kan een subsidie in plaats van (of eventueel in combinatie met) een borgstelling worden overwogen. Subsidieverstrekking valt echter buiten scope van dit borgstellingsbeleid.

10 Offerte en concept-Akte van Borgtocht.

- 10.1 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury vormt zich op grond van de haar ten dienste staande marktinformatie een oordeel over de door banken afgegeven offertes.
- 10.2 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury adviseert negatief indien de in de offertes opgenomen (rente)condities of overige voorwaarden naar haar oordeel ongunstig zijn⁶.
- 10.3 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury beoordeelt of zij in kan stemmen met de door de bank opgemaakte concept-Akte van Borgtocht.

11 De lening.

- 11.1 De geldlening mag uitsluitend worden aangewend voor de financiering van de in de aanvraag omschreven investering.
- 11.2 De lening moet door de aanvrager binnen drie maanden na het collegebesluit worden opgenomen.
- 11.3 De looptijd van de geldlening mag niet langer zijn dan de verwachte economische levensduur van het object, waarvoor de financiering wordt aangewend.
- 11.4 Het garantiebedrag vermindert jaarlijks met een bedrag dat gelijk is aan het bedrag aan aflossing, begrepen in de betaling van rente en aflossing in het betreffende jaar.
- 11.5 De lening mag op generlei wijze strijdig zijn met de Wet financiering decentrale overheden en de daaraan verbonden uitvoeringsregelingen.

12 Zekerheden.

- 12.1 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury beoordeelt op welke wijze de risico's van een eventuele borgstelling met zekerheden kunnen worden afgedekt.
- 12.2 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury bewaakt dat de geldgever zich niet schuldig maakt aan stapeling van zekerheden.
- 12.3 Het stellen van zekerheden vindt plaats op kosten van de aanvrager.

Toelichtingen artikel 12:

Art. 12.1

Op de volgende wijzen kunnen zekerheden worden gesteld:

- Op onroerende zaken: het vestigen van het recht van, liefst eerste, hypotheek;
- Op roerende zaken: pandrecht;
- Contragarantie.

Ten aanzien van pandrecht moet echter bedacht worden dat zaken als inventarissen geen hoge waarde vertegenwoordigen.

In specifieke gevallen kan worden gedacht aan zekerheid in de vorm van een contragarantie. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen in geval de gemeente in het kader van de publieke taak betrokken is bij een grondexploitatie waarbij, vanuit gezamenlijk bezit, de gemeente een gebied ontwikkelt tezamen met een

⁶ De 'kracht' van de gemeentelijke borgstelling moet duidelijk uit het rentetarief naar voren komen; de gemeente zal niet meewerken indien de leningcondities, rekening houdend met de af te geven borgstelling, door haar als ongunstig wordt beoordeeld.

projectontwikkelaar. Een eventuele borgstelling door de gemeente dient in zo'n geval minimaal te worden gecompenseerd middels het afgeven van een contragarantie door het bovenliggende (bouw)concern. Ten aanzien van het stellen van zekerheden kan een complicerende factor optreden als een onderwijsinstelling, die geen aansluiting bij het waarborgfonds Bve kan krijgen, vestigingen heeft in meerdere gemeenten.

Art. 12.2:

Van stapeling van zekerheden is sprake indien de bank náást de gemeentelijke borgstelling ook over panden/of hypotheekrecht beschikt.

13 Verstoring van mededinging.

- 13.1 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury toetst, al dan niet na consultatie met de juridische afdeling, of een eventuele borgstelling niet op gespannen voet staat met de Wet Markt en Overheid of met de Europese regels inzake ongeoorloofde staatssteun.

Afdeling 4 De besluitvormingsprocedure.

Artikel

14 Collegevoorstel (advies).

- 14.1 De afdeling tot wiens inhoudelijke beleidsterrein de aanvrager behoort stelt het advies op in de vorm van een collegevoorstel.
- 14.2 In dit voorstel wordt minimaal ingegaan op:
- 14.2.1 de (noodzaak tot) bijdrage aan het lokaal maatschappelijke belang;
- 14.2.2 de toetsing aan de overige kaders uit het geldende borgstellingenbeleid;
- 14.2.3 een oordeel over het financiële risico voor de gemeente. Dit op grond van het beeld over de financiële soliditeit van de aanvrager (huidig + prognose) in relatie tot de te stellen zekerheden.
- 14.2.4 een oordeel over de mogelijkheden voor de gemeente om in geval van complicaties in te (laten) grijpen in de exploitatie van de organisatie. Voor zover tot de conclusie wordt gekomen dat die mogelijkheid bestaat dient de aanvrager daaraan onvoorwaardelijk medewerking te verlenen.
- 14.3 Indien zekerheden gesteld kunnen worden wordt in het collegevoorstel een inschatting gegeven van de melding gemaakt van de verwachte waarde c.q. hardheid daarvan.
- 14.4 Indien geen zekerheden gesteld kunnen worden dient hiervan in het collegevoorstel expliciet melding te worden gemaakt. Deze situatie kan leiden tot het advies om geen borgstelling te verlenen.

Toelichting artikel 14:

Art. 14.2.4:

Bij voorkeur is de gemeente in positie om binnen de kortst mogelijke termijn maatregelen te kunnen treffen wanneer er sprake is van bijvoorbeeld betalingsproblemen. Het onvoorwaardelijke karakter van de verlangde medewerking dient vooral ter bescherming van de zekerheidswaarde van het onderpand. Ingeval van financiële problemen is de kans namelijk aanzienlijk dat niet meer (volledig) aan onderhoud of verzekering van de onderliggende investering wordt gedaan.

15 Collegebesluit.

- 15.1 Het college van B en W is bevoegd te beslissen op een borgstellingsaanvraag. Deze aanvraag betreft een nieuwe lening of herfinanciering van een lening waarvoor reeds eerder garantie is afgegeven.
- 15.2 Bij borgstellingsaanvragen neemt het college van B en W pas een beslissing nadat zij de gemeenteraad in de gelegenheid heeft gesteld haar wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.⁷
- 15.3 Het college van B en W is bevoegd nadere regels of voorwaarden te stellen van aanvullende of specifieke aard.
- 15.4 Het college van B en W kan een borgstellingsaanvraag weigeren indien zij van oordeel is dat de financiële positie en/of het weerstandsvermogen van de gemeente daarvoor niet toereikend is.

⁷ Bepaling conform Financieringsstatuut.

- 15.5 Het college van B en W stemt niet in met de borgstelling indien deze niet voldoet aan de criteria voor garantieverlening en/of indien gegronde reden bestaat om aan te nemen dat:
 - 15.5.1 de investeringen niet of niet geheel zullen worden gerealiseerd;
 - 15.5.2 dat de doelstellingen die met gemeentegarantieverlening beoogd zijn niet zullen worden bereikt;
 - 15.5.3 de aanvrager in het kader van de aanvraag onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt;
 - 15.5.4 de aanvrager niet zal voldoen aan de aan de garantieverlening verbonden verplichtingen;
 - 15.5.5 de aanvrager haar financiële verplichtingen zal (kunnen) nakomen;
 - 15.5.6 het toekennen van de borgstelling een ongewenste precedentwerking zal hebben;
 - 15.5.7 er andere redenen zijn die naar de mening van het bestuur een weigering rechtvaardigen.
- 15.6 Overigen partijen kunnen geen rechten ontleen aan een eerder ten behoeve van een zekere partij afgegeven borgstelling.

Afdeling 5 De afwikkelings- en nazorgfase.

De nazorgfase heeft een aantal belangrijke dimensies. Deze dimensies liggen in de sfeer van akten c.q. overeenkomsten, dossiervorming, informatievoorziening, toetsing en monitoring alsmede verantwoording.

Artikel

16 Akte van Borgtocht.

- 16.1 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury beoordeelt of de gemeente in kan stemmen met de Akte van Borgtocht.
- 16.2 Indien akkoord zorgt de afdeling Financiën en/of SCD Treasury voor rechtsgeldige ondertekening namens de gemeente.
- 16.3 Indien (nog) niet akkoord treedt de afdeling Financiën en/of SCD Treasury in overleg met de bank tot aanpassing van de Akte.

Toelichting artikel 16:

Art. 16.1:

Onderdeel hiervan is de beoordeling of de akte, ingeval van volledige opeising, voorziet in de opstelling van een Akte van Subrogatie (zie hierna ook artikel 22).

17 Borgstellingsovereenkomst.

- 17.1 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury stelt namens de gemeente een borgstellingsovereenkomst op waarin de voorwaarden alsmede de verplichtingen van aanvrager, tevens geldnemer, jegens de gemeente worden vastgelegd.
- 17.2 In de borgstellingsovereenkomst wordt ten minste het volgende vastgelegd⁸:
 - 17.2.1 de verplichting om de verbonden opstallen en de daarin aanwezige inventarissen te verzekeren en verzekerd te houden tegen de risico's van brand, storm, ontploffing, bliksem, inductie en vliegtuigschade;
 - 17.2.2 de eis tot permanent goed onderhoud van opstallen en inventarissen;
 - 17.2.3 het verbod om zonder toestemming van de borg andere (latente) schulden aan te gaan;
 - 17.2.4 de eis dat toestemming van de borg nodig is bij statutenwijziging, fusie, ontbinding of opheffing van de aanvrager;
 - 17.2.5 de eis tot melding van wijziging in de samenstelling van het bestuur;
 - 17.2.6 de verplichting tot jaarlijkse inzending naar de borg van een jaarrekening⁹ en, indien van toepassing, een begroting;
 - 17.2.7 de bepalingen met betrekking tot het stellen van zekerheden;

⁸ Voor een voorbeeld van een borgstellingsovereenkomst: zie bijlage 1.

⁹ Binnen een half jaar na afloop van het boekjaar en inclusief accountants- of kascommissieverklaring.

- 17.2.8 het verbod om zonder toestemming van de borg de investering te bezwaren, te vervreemden of er een andere bestemming aan te geven;
- 17.2.9 de plicht tot volledige en onvoorwaardelijke medewerking van het bestuur van de organisatie bij alle naar het oordeel van de borg te treffen maatregelen in de exploitatie en beheer, dit ter waarborging van de financiële belangen van de gemeente.
- 17.3 Middels ondertekening van de borgstellingsovereenkomst verklaart de aanvrager expliciet akkoord te gaan met de borgstellingsvoorwaarden alsmede de daaraan verbonden verplichtingen jegens de gemeente.

Toelichting artikel 17:

Art. 17.2.1:

Ter bepaling van de juiste waarde en dús ter voorkoming van discussies in schadesituaties dient verzekering van de zaken nadrukkelijk te geschieden conform taxatie volgens artikel 7:960 BW.

18 Dossiervorming.

- 18.1 De afdeling als bedoeld in artikel 6.2 is verantwoordelijk voor adequate dossiervorming.
- 18.2 In het dossier dienen in ieder geval de volgende zaken te worden geborgen:
 - 18.2.1 het collegevoorstel en –besluit vergezeld van alle informatie die gebruikt is in het voorbereidings- en adviseringsproces, zoals financiële stukken en gespreksverslagen;
 - 18.2.2 een afschrift van de door de gemeente mede ondertekende leningovereenkomst;
 - 18.2.3 de akte van borgtocht tussen geldgever en gemeente (als borg);
 - 18.2.4 de borgstellingsovereenkomst tussen gemeente en aanvrager (als geldnemer);
 - 18.2.5 het verzekeringsbewijs;
 - 18.2.6 ten aanzien van gestelde zekerheden: de pandakte of de akte van hypothecaire inschrijving.

19 Toetsing en monitoring.

- 19.1 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury toetst de jaarlijks conform de artikel 17.2.6 in te zenden financiële bescheiden. Hiervan dient een vastlegging te worden gemaakt die eveneens wordt opgeborgen in het dossier. Deze toetsing dient zich te richten op de exploitatie en de gevolgen daarvan voor de vermogenspositie. Tevens dient aandacht te worden geschonken aan veranderingen in de financieringspositie.
- 19.2 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury stemt jaarlijks de geldgevers verstrekte saldo-opgaven met betrekking tot gewaarborgde geldleningen af met de in het voorgaande artikel omschreven documenten.
- 19.3 Zowel de afdeling als bedoeld in artikel 6.2 als de afdeling Financiën en/of SCD Treasury volgt in- en externe berichtgeving rond de aanvrager.
- 19.4 Periodiek wordt de gehele portefeuille aan gewaarborgde geldleningen doorgelicht en wordt over relevante ontwikkelingen en/of risico's gerapporteerd.

20 Verantwoording.

- 20.1 De afdeling Financiën en/of SCD Treasury verwerkt alle directe en indirecte borgstellingen in een Staat van gewaarborgde geldleningen.
- 20.2 De in het voorgaande artikel beschreven staat zal telkens deel uitmaken van de gemeentelijke begrotingen en jaarrekeningen.

Toelichting artikel 20:

Art. 20.2:

Borgstellingen behoren op grond van de geldende verantwoordingsrichtlijnen tot de categorie 'niet uit de balans blijvende verplichtingen'. Borgstellingen zijn aldus niet direct zichtbaar binnen de gemeentelijke administratie. Dit stelt hoge eisen aan de op te maken staat in termen van volledigheid en juistheid.

Afdeling 6 Overige bepalingen.

Artikel

21 Terugbetaling ten aanzien van door de gemeente verrichte betalingen en Akte van Subrogatie.

- 21.1 Indien de gemeente op grond van de borgstelling betalingen aan de bank heeft moeten verrichten treedt zij voor de betaalde bedragen in de rechten van de oorspronkelijke geldgever.
- 21.2 Ingeval van volledige opeising¹⁰ door de bank, bijvoorbeeld ingeval van faillissement van de aanvrager, zal de gemeente de bank, na volledige delging van de schuld, een Akte van Subrogatie¹¹ laten ondertekenen. Deze Akte wordt door de gemeente opgesteld.
- 21.3 Ingeval van gedeeltelijke opeising¹² door de bank, bijvoorbeeld ingeval van tijdelijke liquiditeitsproblemen van de aanvrager, dient de aanvrager de daarna door afschrijvingen en door batige exploitatiesaldi vrijkomende middelen, voor zover zij niet voor aflossing op de gegarandeerde geldlening worden aangewend, in de eerste plaats aan te wenden voor terugbetaling aan de gemeente van de door haar gedane betalingen, ongeacht de verplichting tot restitutie aan de gemeente ter zake van deze betalingen uit andere middelen, waarover de organisatie beschikt of kan beschikken.
- 21.4 De terugbetaling van de door de gemeente gedane betalingen vindt plaats met vergoeding van de dan geldende wettelijke rente, te berekenen vanaf het tijdstip waarop door de gemeente op grond van de garantie betalingen zijn verricht.

22 Actieve informatieplicht.

- 22.1 Het bestuur, de directie of de leiding van de aanvrager heeft een actieve informatieplicht richting gemeente om onverwijld mededeling te doen van alle feiten, gebeurtenissen of omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de borgstelling.

23 Intrekking garantiebesluit.

- 23.1 Het college van B en W kan de verleende garantie intrekken indien de geldlening, waarop de garantie betrekking heeft niet binnen drie maanden na het collegebesluit tot stand komt¹³.
- 23.2 Het college van B en W kan de verleende garantie intrekken indien door toedoen of nalaten van de aanvrager het risico dat voor de gemeente uit de verstrekte garantie voortvloeit significant wordt gewijzigd.
- 23.3 Bij aantoonbaar verzuim ten aanzien van deze informatieplicht zoals omschreven in artikel 23.1 kan het college van B en W besluiten tot intrekking van de borgstelling.

24 Thans lopende borgstellingen.

- 24.1 Thans lopende borgstellingen blijven met de inwerkingtreding van deze nota onverkort van kracht.
- 24.2 Partijen waaraan door de gemeente één of meerdere borgstellingen is afgegeven die inmiddels door een waarborgfonds kunnen worden geborgd, zullen daartoe actief benaderd worden c.q. tot worden aangezet.
- 24.3 Indien op een lopende borgstelling stapeling van zekerheden aan de orde is zoals bedoeld in artikel 12.2 zal de afdeling Financiën en/of SCD Treasury met de betreffende bank in contact treden in een poging deze situatie te herstellen.

¹⁰ Volledige opeising = schuldrestant, vermeerderd met renten, boeten en kosten.

¹¹ Subrogatie = in de plaatsstelling. Met een dergelijke akte wordt juridisch vastgelegd dat de rechten uit de leningovereenkomst volledig overgaan van de bank naar de gemeente.

¹² Gedeeltelijke opeising = uitsluitend de achterstallige leningstermijn(en), evt. met boeterente.

¹³ De lening is tot stand gekomen als de leningovereenkomst volledig rechtsgeldig is ondertekend en de hoofdsom van de lening is gestort.

Toelichtingen artikel 24:

Art. 24.2:

In dat geval zal de gemeente meewerken aan het overdragen van de gestelde zekerheden aan het betreffende waarborgfonds.

Art. 24.3:

Een eventueel, naast de gemeentelijke borgstelling, ten gunste van de bank gevestigd pand- of hypotheekrecht zal ten gunste van de gemeente gesteld moeten worden.

25 Geen afstand voorrechten.

25.1 In een garantie wordt geen afstand gedaan van de voorrechten die wettelijk aan een borg toekomen.

Toelichting artikel 25:

De wettelijke bepalingen rond borgtocht zijn geregeld in het Burgerlijk Wetboek, Boek 7, Titel 14 (Bijzondere overeenkomsten, Borgtocht).

Afdeling 7 Bijzondere situaties.

Ten aanzien van directe borgstellingen zijn enkele bijzondere situaties aan de orde. Deze situaties kunnen (deels) in afwijking zijn van de voorgaande bepalingen.

Gemeenschappelijke Regelingen.

Dit kan worden getypeerd als een bijzondere situatie omdat het in feite gaat om verlengd lokaal bestuur (publiekrechtelijke samenwerking). Een deelnemende gemeente is van rechtswege altijd mede-risicodrager; met de deelname aan of toetreding tot een GR staat het Zwijndrechtse belang vast. Feitelijk is er sprake van een bijzondere, impliciete borgstelling op grond van wettelijke bepalingen.

In tegenstelling tot het bepaalde in afdelingen 1 tot en met 4 vindt er geen ten aanzien van deze soort borgstellingen geen specifieke financiële toetsing en geen aparte besluitvorming plaats.

Wel dienen binnen de gemeenschappelijke regeling goede afspraken te worden vastgelegd over (unanieme!) besluitvorming met betrekking tot het vestigen van zakelijke rechten ten behoeve van geldgevers. Dit strekt tot doel om te voorkomen dat de gemeenten, na een rol te hebben gespeeld bij betalingsproblemen van de GR, niets kunnen verhalen c.q. executeren.

HVC Alkmaar.

HVC NV is een in Noord-Holland gevestigde overheidsvennootschap waarin meer dan 50 gemeenten en 6 waterschappen samenwerken en welke voornamelijk gericht is op afvalinzameling en –verwerking. Daarnaast voert HVC energie- en waterbeheer uit. De deelnemende overheden oefenen gezamenlijk zeggenschap uit over de HVC. Via de Gemeenschappelijke Regeling Gevudo zijn de gezamenlijke Drechtstedengemeenten voor circa 12,5% aandeelhouder van HVC. Voor gemeente Zwijndrecht is dit 2,18%. Op grond van een als aandeelhoudersovereenkomst fungerende ballotage-overeenkomst staan alle aandeelhouders, dus ook gemeente Zwijndrecht, hoofdelijk garant voor de door HVC opgenomen financiering. Wel is geregeld dat, indien die situatie zich voordoet, de aangesproken gemeente de schade pro rata kan verhalen op de mede-aandeelhouders ('regres kan voeren'). Het nadeel van deze constructie is dat de gemeente ook garant staat voor investeringen (en eventueel daarmee samenhangende risico's) waar de gemeente zelf part noch deel noch nut van heeft. Maar dat werkt ook omgekeerd: zo staat bijvoorbeeld de gemeente Den Helder via deze constructie ook deels garant voor de financiering van investeringen in ons gebied, zoals de nieuwe Gevudo-oven.

In geval van HVC prevaleert het publieke belang van afvalinzameling boven de gestelde kaders van het borgstellingenbeleid. Ten eerste is HVC een marktpartij en heeft zij als zodanig een commercieel karakter en is sprake van ondernemersrisico. Ten tweede kunnen er, naast het regresrecht, niet meer zekerheden worden gesteld om het risico te mitigeren.

Naar rato van haar aandelenbelang in HVC stond de gemeente Zwijndrecht per eind 2013 voor ca. € 12,9 miljoen garant.

Ten aanzien van sportverenigingen.

In Zwijndrecht zijn sportaccommodaties gevestigd op gemeentelijke sportvelden. De gemeente verleent aan de verenigingen echter het recht van opstal. Hierin zijn overigens ook bepalingen opgenomen ingeval van bestemmingswijzigingen. Vanwege deze feiten wordt door de geldgever veelal aangestuurd op (gemeentelijke) borgstelling als zekerheid, omdat door middel van het vestigen van hypotheek op een opstal in hun perceptie te weinig zekerheid kan worden bedongen.

Afdeling 8 Aanhef en inwerkingtreding.

Artikel

26 Aanhef.

26.1 Deze beleidsregels worden aangeduid als Borgstellingenbeleid gemeente Zwijndrecht.

27 Inwerkingtreding.

27.1 Deze beleidsregels treden in werking met ingang van 1 juli 2014.

Bijlage.

Concept borgstellingsovereenkomst.

BIJLAGE 1

Overeenkomst

aangaande garantieverlening voor een geldlening

De ondergetekenden:

1. Partij A, hierna te noemen: schuldenaar, krachtens haar statuten rechtsgeldig vertegenwoordigd door

en

2. de gemeente Zwijndrecht, hierna te noemen: de borg, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar burgemeester, de heer

In aanmerking nemende:

- dat
- dat

Schuldenaar en borg zijn het navolgende overeengekomen:

1. Schuldenaar zal de verstrekte middelen uitsluitend gebruiken voor het doel zoals in aanhef genoemd.
2. De verbonden opstallen en daarin aanwezige inventarissen dienen ten minste te worden verzekerd en verzekerd te blijven tegen de risico's van brand, storm, ontploffing, bliksem, inductie en vliegtuigschade, e.e.a. conform een taxatie volgens artikel 7:960 BW.
3. Schuldenaar draagt er zorg voor dat de accommodatie en inventaris in goede staat van onderhoud blijft verkeren.
4. Schuldenaar zal buiten voornoemde financiering zonder voorafgaande toestemming van de borg geen andere schulden aangaan.
5. Wijziging van de statuten van schuldenaar en fusie met een andere rechtspersoon behoeven de voorafgaande schriftelijke toestemming van de borg.
6. Wijziging in de samenstelling van bestuur en directie van schuldenaar dient binnen een maand aan de borg te worden gemeld.
7. Schuldenaar is verplicht onverwijld mededeling te doen aan de borg van alle feiten, omstandigheden en gebeurtenissen die op een negatieve invloed zouden kunnen hebben op de risicopositie van de borg.

8. Schuldenaar is verplicht jaarlijks en tijdig een sluitende begroting aan de gemeente Zwijndrecht toe te zenden.
9. Schuldenaar is verplicht jaarlijks aan de borg de jaarrekening toe te zenden inclusief de bijbehorende accountantsverklaring of verklaring kascommissie uiterlijk 6 maanden na afloop van het betreffende boekjaar.
10. Schuldenaar is verplicht om voor eigen rekening hypotheek en/of pandrecht te vestigen ten gunste van de borg op het betreffende registergoed of roerende goederen.

Deze akte is opgemaakt en getekend in tweevoud.

Zwijndrecht, <DATUM>

Zwijndrecht, <DATUM>

Partij A

Gemeente Zwijndrecht

Naam:
Functie:

Dhr./mw.
Burgemeester